

*100 metų
Žemės reformos įstatymui*

LIETUVIŲ LITERATŪROS
CENTRALINIS ARCHYVAS
Brooklyn, N. Y., U. S. A.

3a. 3

62

Le 59

Žemės Reformos Įstatymas.

1922 m. vasario mėn. 15 d.
Steigiamasis Seimas priėmė
Žemės reformos įstatymą

„Varpo“ bendrovės spaustuvė, Laisvės Aleja 60 Kaune.

LIETUVIŲ LITERATŪROS
CENTRALINIS ARCHYVAS
Brooklyn, N. Y., U. S. A.

Žemės Reformos Įstatymas.

Žemės reformos tikslas.

Žemės Reformos įstatymas leidžiamas bežemiams ir mažažemiams žeme aprūpinti, žemės valdymui taip sutvarkyti, kad būtų tinkamos sąlygos žemės ūkiui ir visų pirma smulkiajam ir vidutiniajam ūkiui tarpti, ir suvalstybinti tiems žemės turtams, kuriuos valstybė gali tikslingiau naudoti ir saugoti, negu privatiniai asmenys.

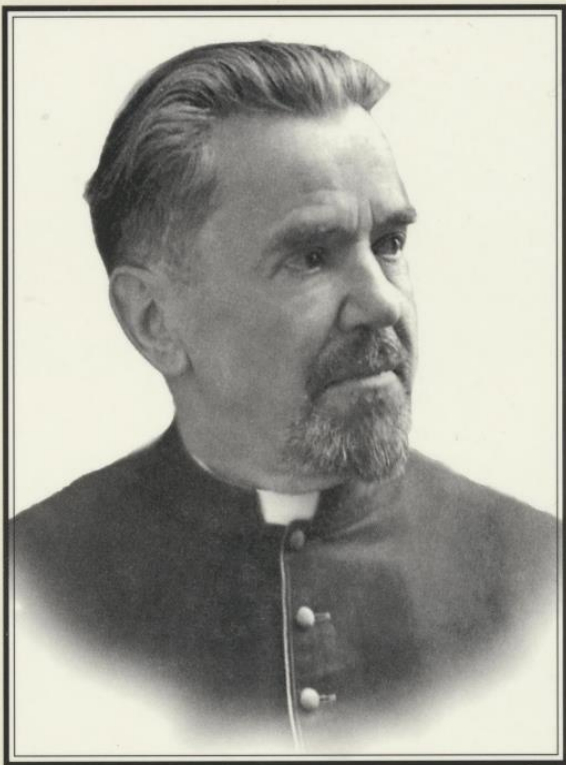
I skyrius.

Žemės ištekliai žemės reformai.

1 §.

Žemės reformos reikalams imama:

- valstybinės žemės;
- žemė, kuri einant Žemės reformos įvedamuoju įstatymu miškams, pelkėms, vandenims ir privilegijuotai įgytoms žemėms nusavinti 1920 metų rugpiūčio mėnesio 14 dienos (V. Ž. Nr. 45, eilinis Nr. 454) perėjo valstybės nuosavybėn,
- buvusių Rusų Bajorų ir Valstiečių Žemės Bankų žemės, po 1904 metų rusifikacijos tikslais išdalintos

**Prelatas
Mykolas Krupavičius**

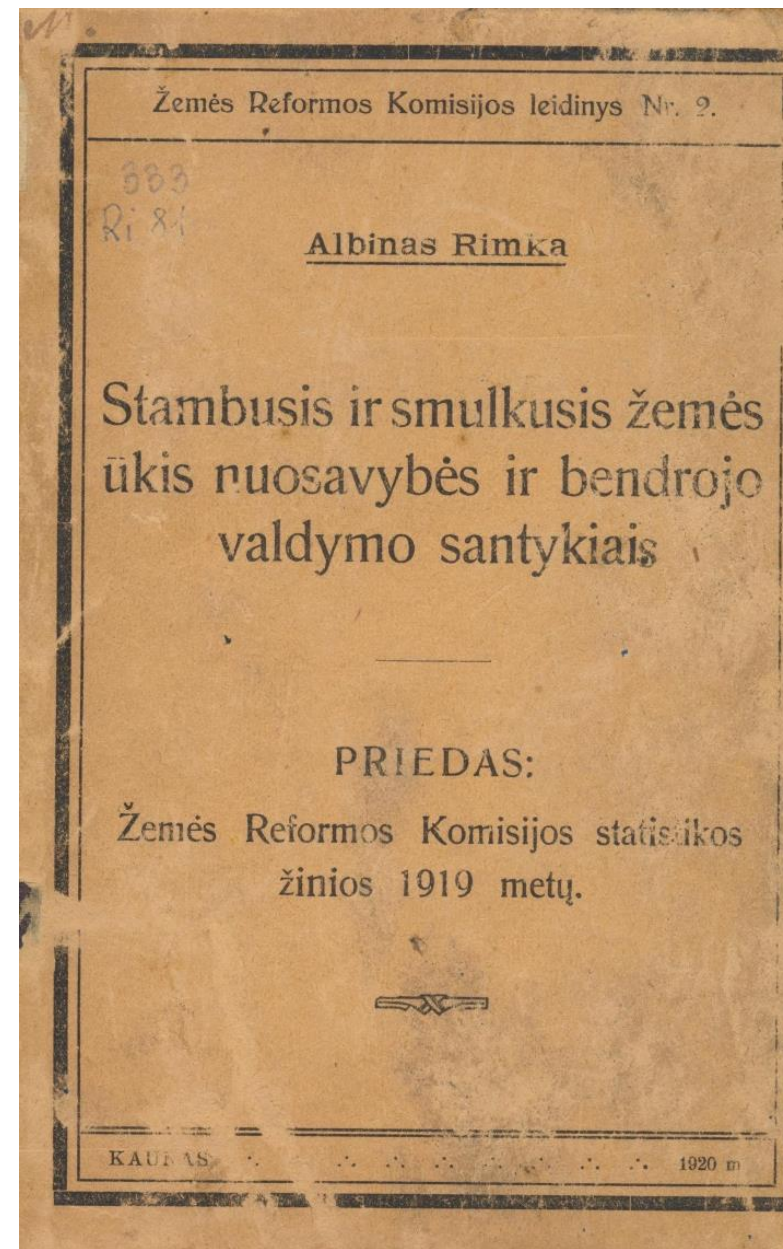
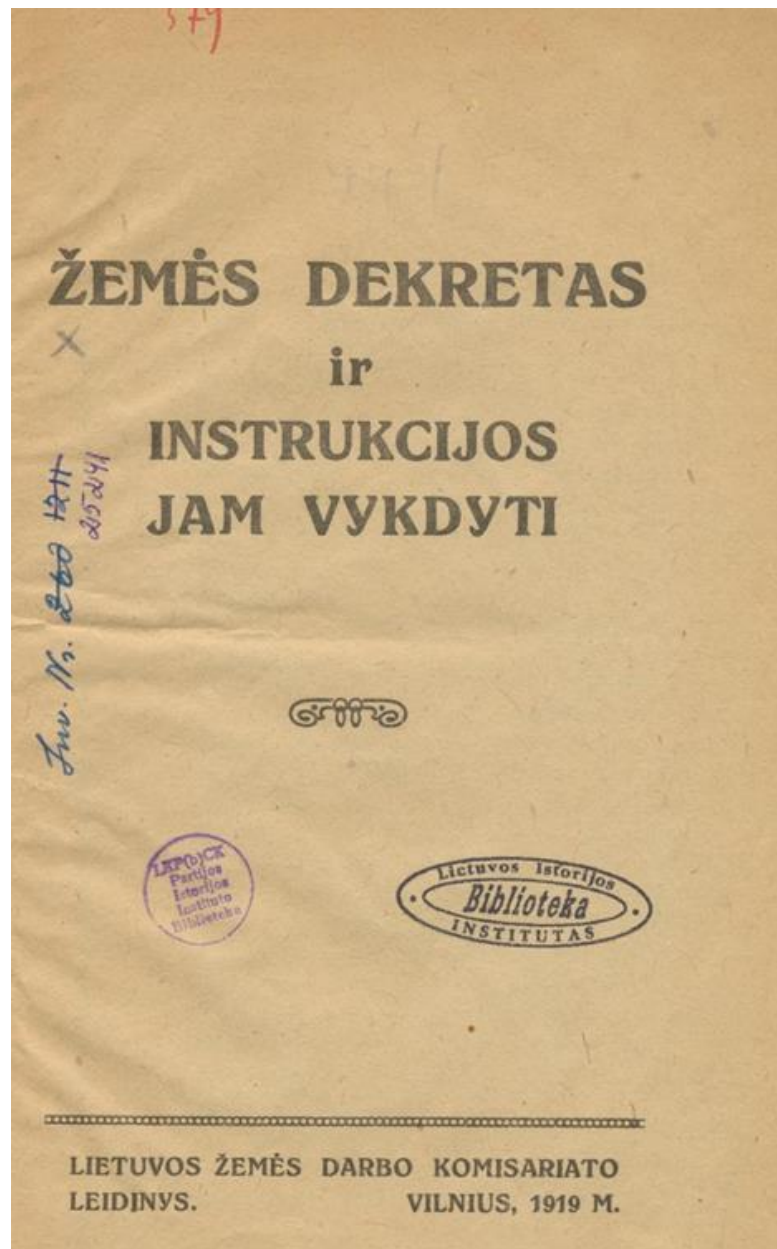
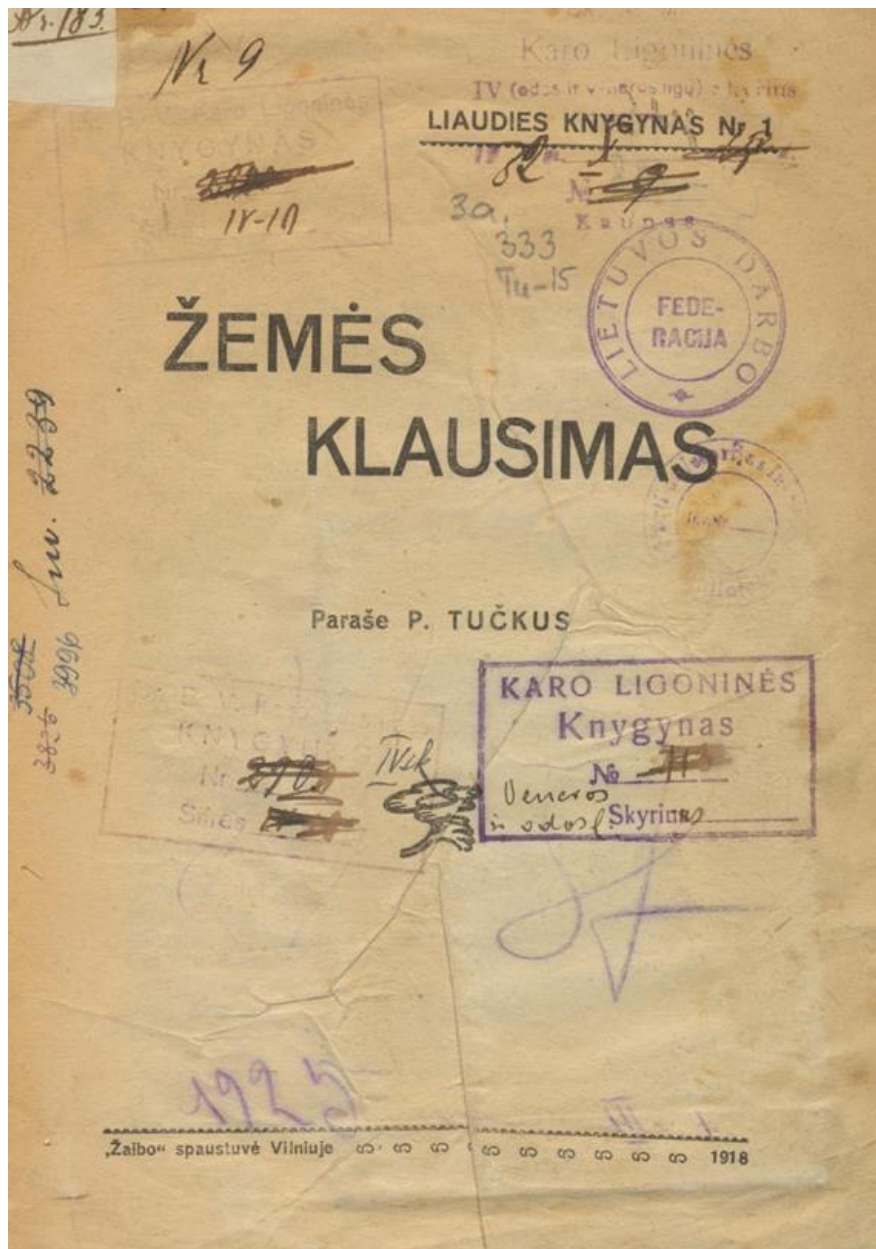
1885–1970

1919–1939 metų Lietuvos žemės reforma (svarbiausi iniciatoriai – M. Krupavičius, A. Rimka) įvykdyta siekiant aprūpinti žeme bežemius ir mažažemius, sutvarkyti ūkių žemėvaldą, padidinti smulkių ir vidutinių ūkių ekonominę gyvybingumą, sumažinti svetimos (ypač lenkų) dvarininkijos politinę ir ekonominę įtaką šalyje. 1919 metų birželį Lietuvos kariuomenės savanoriams suteikta teisė nemokamai gauti 8–20 dešimtinių iš buvusių majoratinių žemių.

**Akademikas profesorius
ALBINAS RIMKA**

1886–1944

533
Li-376

Lietuvos žemės ūkis
ir
žemės reforma.

KAUNAS 1922 m.

1922 m. METINIAMS „TĖVYNĖS SARGO“ SKAITYTOJAMS
DOVANŲ PRIEDAS

ŽEMĖS REFORMOS
IŠTATYMAI

IR PATARIMAI KAIP JAIS REIKIA NAUDOTIS

KAUNAS SPAUSTUVĖ „RAIDĖ“, ŠIAULIŲ G. 14 1922

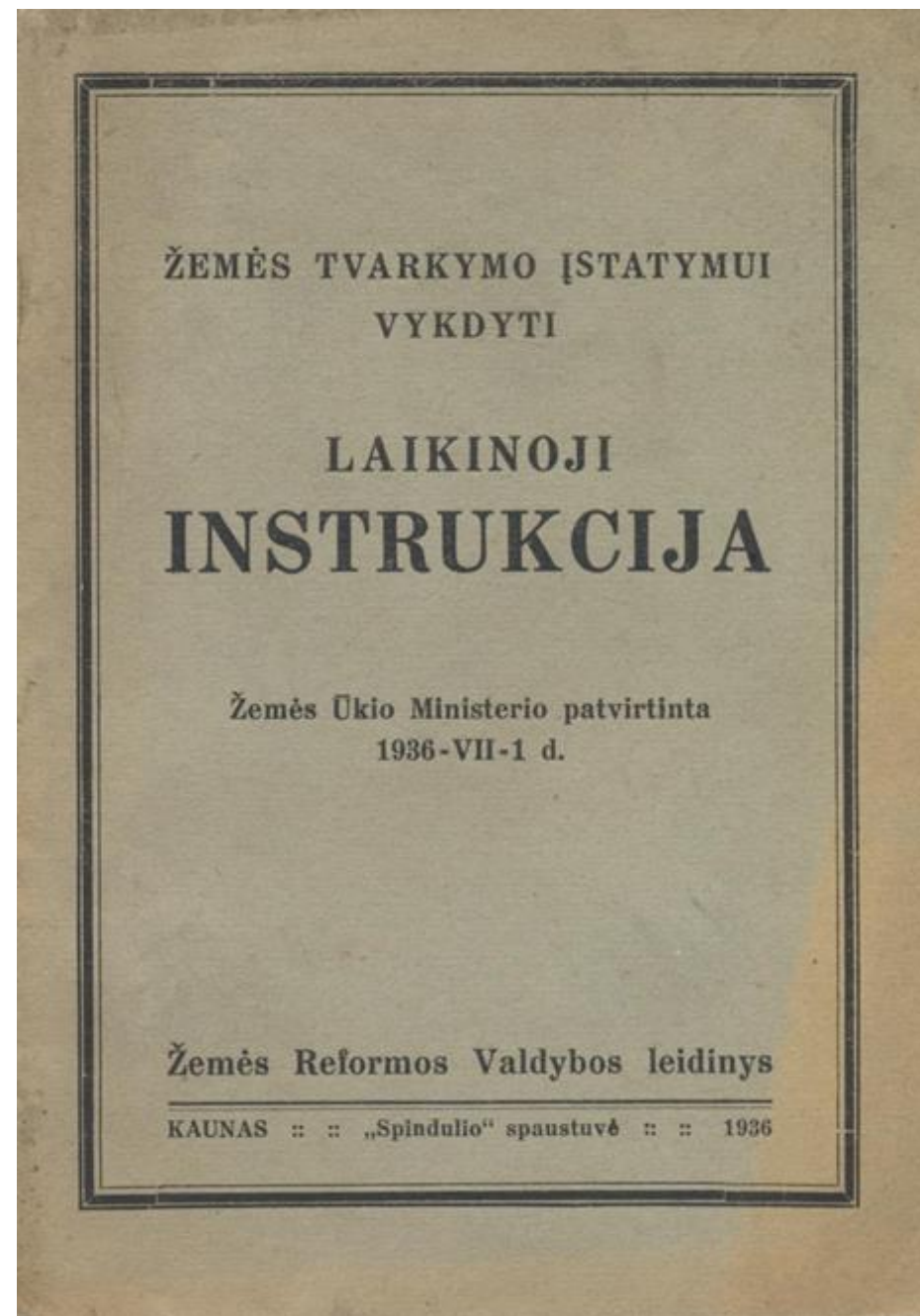
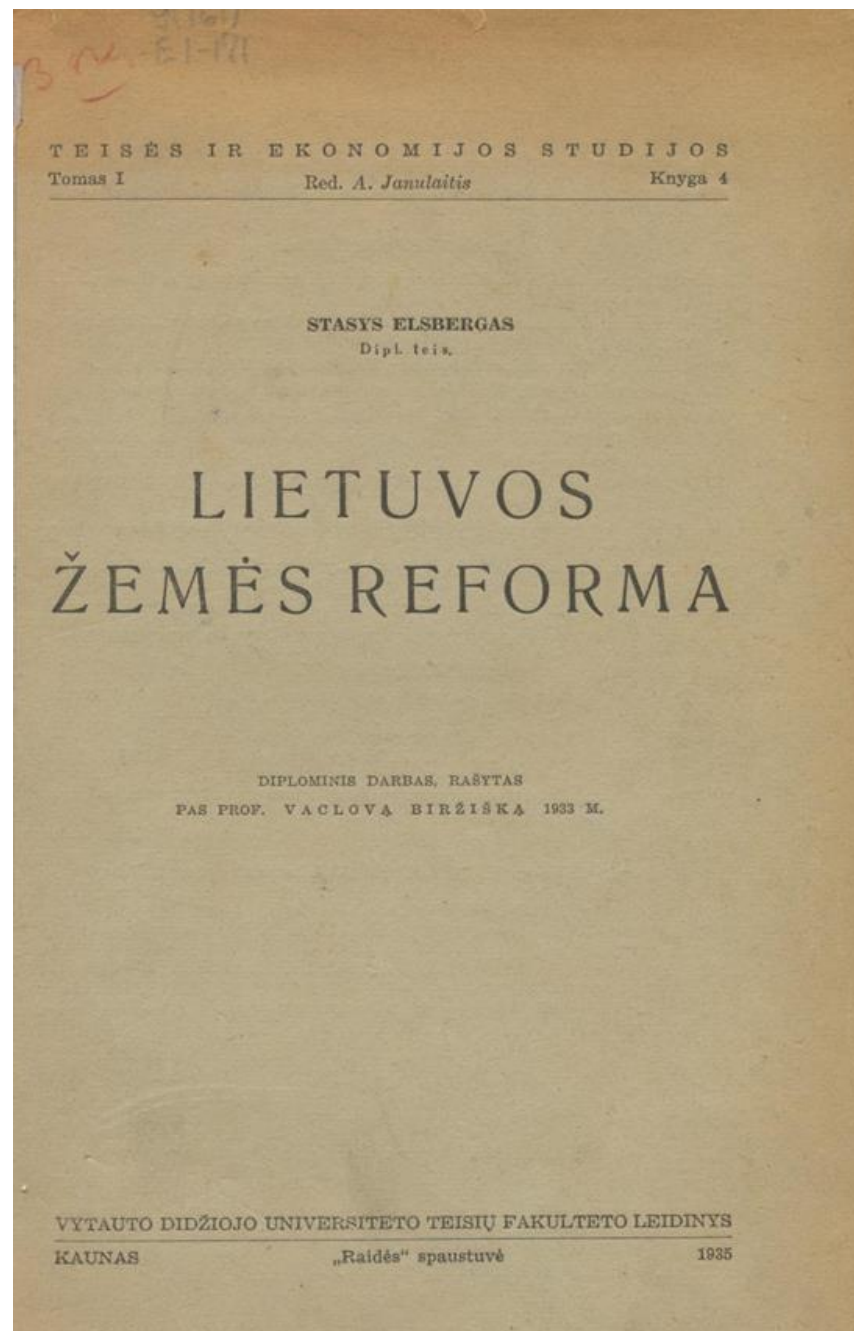
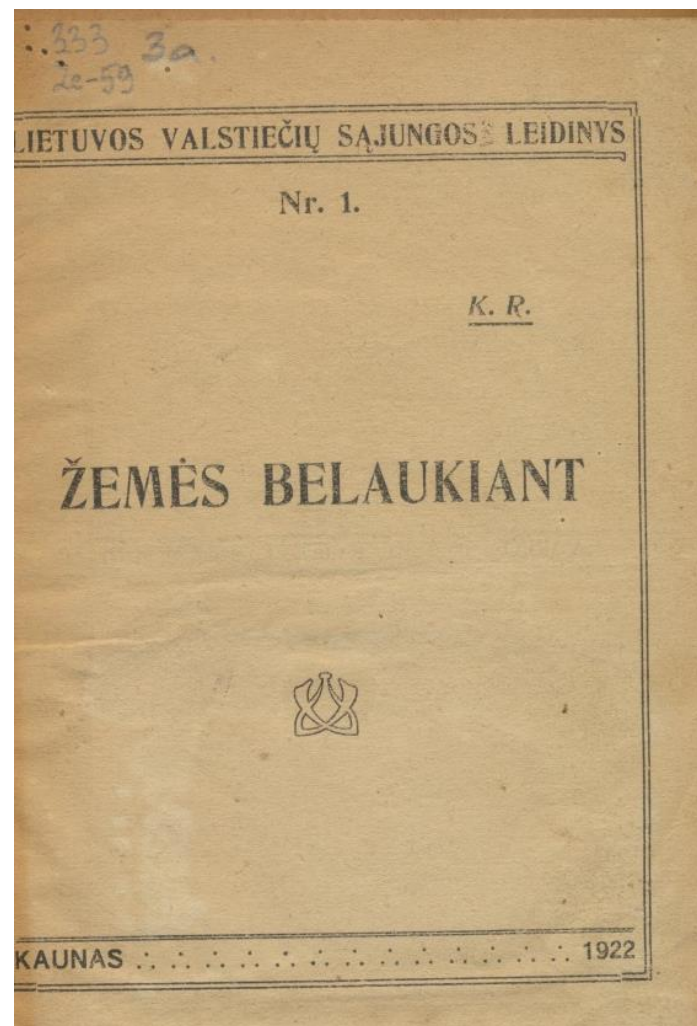
ALBINAS RIMKA

LIETUVOS ŪKIS
STATISTIKOS TYRINĖJIMAI

ANTRASIS LEIDIMAS

„ŠVYTURIO“ BENDROVĖS LEIDINYS
KAUNAS :—: 1922 —: VILNIUS

ŽEMĖS REFORMOS
IR
ŽEMĖS TVARKYMO

ĮSTATYMŲ, INSTRUKCIJŲ,
TAISYKLIŲ IR APLINKRAŠČIŲ
RINKINYS

IŠLEIDO
ŽEMĖS REFORMOS VALDYBA

Publ. 446d. Žemės reformos ir žemės tvarkymo įstatymų, instrukcijų, taisyklių ir aplinkraščių rinkinys

Prakalba.

Pradedant nuo 1919 metų ligi šiam laikui žemės reformos, žemės tvarkymo ir melioracijos darbams reguliuoti išleista visa eilė įstatymų, jų pakeitimų bei papildymų ir tiems įstatymams vykdyti daugybė instrukcijų, taisyklių, aplinkraščių ir šiaip parėdymų. Visa tai išsklaidyta po devynerių metų „Vyriausybės Žinių“ numerius ir storas įstaigų bylas be jokios sistemos, kuriose net prityrusiems įstaigų tarnautojams sunku susivokti. Ta aplinkybė paskatino Žemės Reformos Valdybą išleisti šį rinkinį. Teikiamoji čionai pirmoji rinkinio knyga susideda iš trijų dalių, kurių pirmoji apima žemės reformos vykdymą, antroji žemės tvarkymo ir melioracijos darbus ir trečioji atskaitomybę; kiekvienoje dalyje medžiaga sugrupuota skyriais. Iš įstatymų rinkinyje įdėti kaip veikiantieji, taip ir tie, kurie iš dalies ar net visiškai nustojo veikę, bet su kuriais tenka turėt reikalo ar tai tikrinant senas bylas, ar tai sprendžiant teisėtumą veiksmų, padarytų veikiant dabar jau negaliojantiems įstatymams. Žemės reformos įstatymo ir tam įstatymui vykdyti instrukcijos įdėti kaip dabar veikia, taip ir anksčiau veikusieji tekstai. Kadangi žemės reformos, žemės tvarkymo ir melioracijos darbų vykdymas iškelią vis naujų klausimų, tai tiems klausimams išspręsti ir ateityje reikės leisti naujų įstatymų, instrukcijų bei aplinkraščių, pakeičiant ar papildant esamuosius, kas sudarys tolimesnių šio rinkinio knygų turinį.

9970

Žemės Reformos Valdyba.

Kaunas ... 1928.

TURINYS.

Prakalba 3 pusl.

PIRMA DALIS.

Žemės reforma.

Pirmas skyrius. Žemės reformos ir kiti žemės reformą liečiantieji įstatymai.

1. Žemės reformos įvedamasis įstatymas miškams, pelkėms, vandenims ir privilegijuotai įgytoms žemėms nusavinti (V. Ž. Nr. 45)	7	..
2. Žemės reformos įstatymas (V. Ž. Nr. 83)	9	..
Žemės reformos tikslas	9	..
I Skyrius. Žemės išteklių žemės reformai (§§ 1—6)	9	..
II „ Žemių nusavinimas (§§ 7—12)	17	..
III „ Kam ir po kiek žemės duodama (§§ 13—20)	19	..
IV „ Salygos, kuriomis žemė duodama (§§ 21—43)	24	..
V „ Kaimų skirstymas viensėdžiais (§§ 44—46)	33	..
VI „ Servitutų ir bendrųjų ganyklų likvidavimas (§§ 27—47 ¹)	34	..
VII „ Miestų ir tam tikrų sričių gyventojų aprūpinimas žeme (§§ 48—50)	35	..
VIII „ Teisiniai privatiųjų žemių nusavinimo išdaviniai (§§ 51—54 ²)	37	..
IX „ Privatiųjų savininkų žemių perėmimas valstybės žinion ir laikinas tų žemių naudojimas (§§ 55—56)	41	..
X „ Atlyginimas už nusavinamąjį turta (§§ 57—64)	42	..
XI „ Bendras žemės valdymo tvarkymas (§§ 65—73 ¹)	45	..
XII „ Žemės reformos vykdymas (§§ 74—77)	48	..
3. Laikinosios Vyriausybės įsakymas dėl majoratų (L. V. Ž. Nr. 1)	50	..
4. Laikinas įstatymas apie Lietuvos pilietybę (L. V. Ž. Nr. 2—3)	50	..
5. Įstatymas dėl buvusių Valstiečių Žemės Banko žemių (L. V. Ž. Nr. 9)	52	..
6. Įstatymas apie aktus, padarytus dėl nekilnojamo turto perdavimo (L. V. Ž. Nr. 11)	52	..
7. Įstatymas dėl Rusų vyriausybės konfiskuotųjų bažnyčių, bažnytinų žemių ir kitokių turto (L. V. Ž. Nr. 11)	53	..
8. Įstatymas žemei perleisti, įgyti ir įkeisti (V. Ž. Nr. 39)	53	..
9. Įstatymas kariškiams žeme aprūpinti (V. Ž. Nr. 47)	55	..
10. Privatiųjų savininkų žemių naudojimo įstatymas (V. Ž. Nr. 51)	57	..
11. Įtrauka iš Lietuvos Taikos Sutarties su Rusija (V. Ž. Nr. 53)	60	..
12. Žemės reformai vykdyti istaigų organizacijos įstatymas (V. Ž. Nr. 90)	60	..

III. Valsiniai medžiai (sode ir laukuose)

1. obelių medžių
2. kriaušių (grūšių) medžių
3. slyvų
4. vyšnių

D. Trašos.

Kiek duota žemei mineralinių trašų nuo 1929 m. liepos mėn. 1 d. iki 1930 m. liepos mėn. 1 d.

Maisų

- a) fosforo rūkšties trašų
- b) kalio
- c) azoto
- d) kitų

E. Ūkio darbo rankos.

Ūkininkaujancio šeimos nariai Samdyti
Vyr. Mot. Vyr. Mot.

I. Nuolat dirbo ūky 1930 m.

- a. jaunesni kaip 15 metų
- b. 15 metų ir vyresni

F. Trobesiai.

Sienų medžiaga	Stogo medžiaga		
	Kiek dokalkomis ir skarda dengtų	Kiek medžių ir tolium dengtų	Kiek šiaudais dengtų
<i>I. Gyven. namai</i>			
a) Mediniai			
b) Mūriniai			
c) Maišytos medž.			
<i>I. Negyv. trobesiai.</i>			
a) Mediniai			
b) Mūriniai			
c) Maišytos medž.			

G Gyvuliai ir paukščiai.

Skaičius

I. Arkliai:

1. kumeliukai jaunesni kaip 1 metų
2. arkliai nuo 1 iki 3 metų
3. 3 metų ir senesni:
 - a) kumelės
 - b) erzilai
 - c) arkliai - kastratai

Iš viso

II. Galvijai:

1. veršiukai jaunesni kaip 1 metų
2. 1 metų ir senesni:
 - a) telyčios
 - b) buliai
 - c) melžiamos karvės

Iš viso

III. Avys:

1. ėriukai jaunesni kaip 1 metų
2. 1 metų ir senesnės avys

Iš viso

IV. Ožkų iš viso:

V. Kiaulės:

1. paršai jaunesni kaip 6 mėnesių
2. 6 mėnesių ir senesnės:
 - a) kiaulės veislei
 - b) kuiliai veislei
 - c) kitos kiaulės

Iš viso V sk.

VI. Kralikų (triušių) iš viso:

VII. Paukščiai:

1. bendras vištų skaičius
2. " ančių "
3. " žąsų "
4. " kalakutų "

VIII. Būtės (tušti aviliai neskaitomi):

1. rėminių avilių
2. kelminių ir kitų avilių

H Įrankiai ir mašinos.

Kiek turi P S Skaičius

a. Varikliai:

1. lokomobiliai
2. vidaus degimo varikliai tame skaičiuje traktorių
3. elektros motorai

b. Plūgai:

4. vienvagiai
5. dvivagiai ar daugvagiai

c. Akėčios, drapakai, volai:

6. geležinės akėčios
7. drapakai, kultivatoriai ir rondalio akėčios
8. geležiniai ir cementiniai volai
9. arkliniai kaupikai

d. Sėjamos mašinos:

10. eilinė
11. dobilams
12. kitos sėjamos mašinos

e. Augalams imti mašinos:

13. kertamoji
14. piaunamoji
15. arklinis grėblys
16. bulvėms kasti mašinos

f. kuliamos ir javų valomos mašinos

17. kuliamų mašinų: a) be valymo
- " " b) su valymu
18. dobilams kulti ir galvelėms trinti mašinų
19. arpu
20. fuchtelių
21. trejerių
22. kitų valymo mašinų

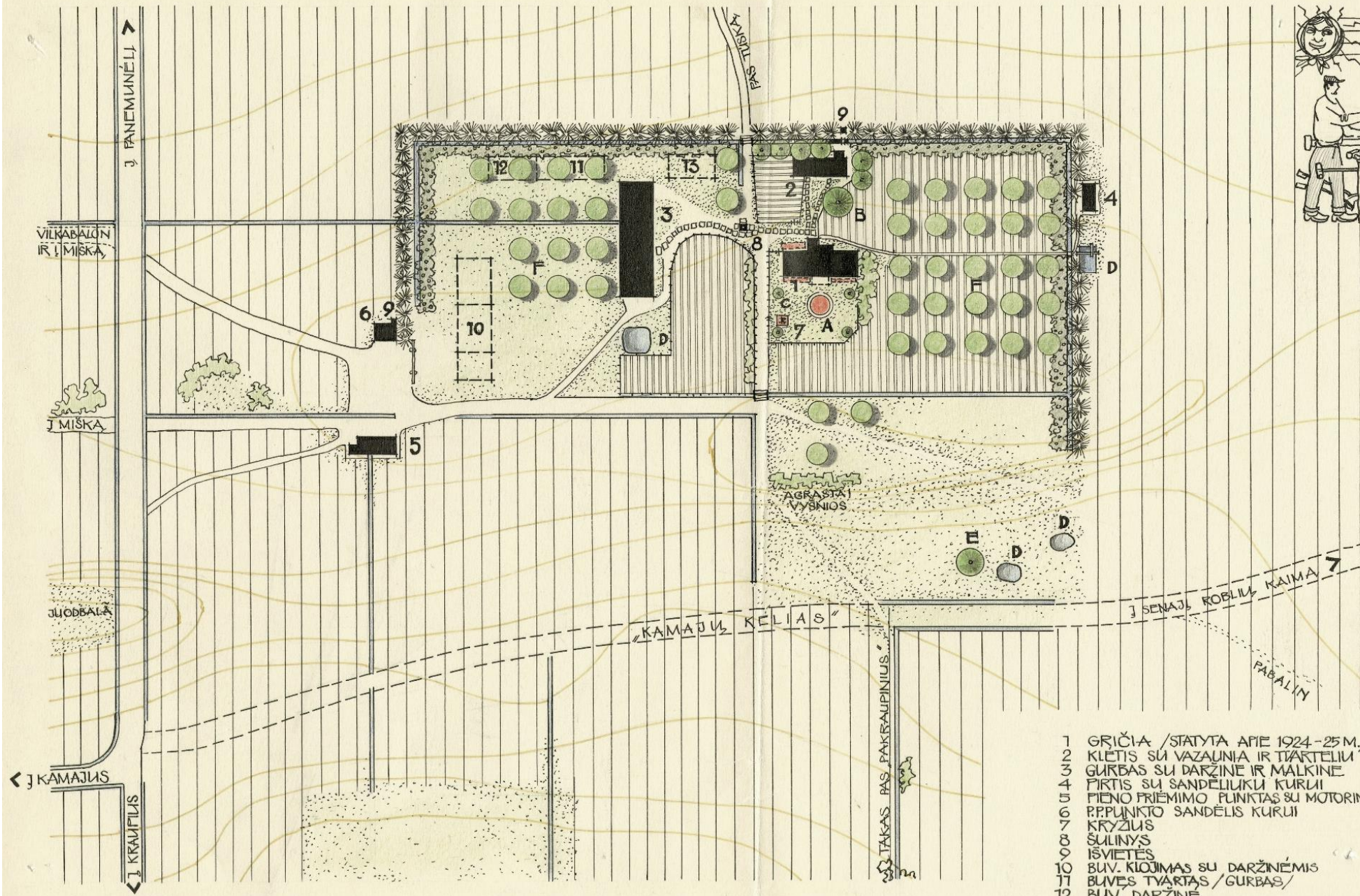
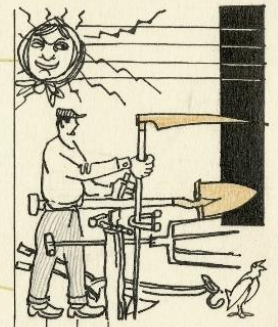
g. Kiti įrankiai:

23. akselinė
24. vilktas (maniežas, rusvelkis)
25. pašarų šutintuvai

Šiuo tvirtinu, kad aukščiau paduotos žinios yra teisingos.

(Surašinėtojo parašas)

(Suteikusio žinias parašas)

- PIEVOS
- ARIMAI
- DARŽAS
- EGLĖS
- SIYVELĖS
- GRIOVIAI

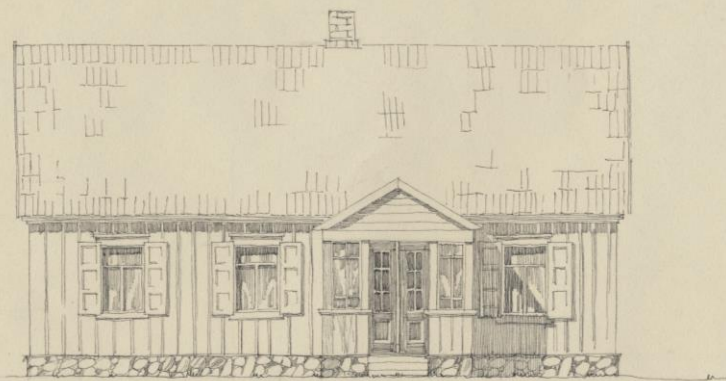
- 1 GRIČIA /STATYTA APIE 1924-25M./
- 2 KLĖTIS SU VAZALNIA IR TIARTELIU
- 3 GURBAS SU DARŽINE IR MALKINE
- 4 FIRTIS SU SANDELIUOKU KURLUI
- 5 PIENO PRIĖMIMO PUNKTAS SU MOTORINE
- 6 P.PUNKTO SANDELIS KURLUI
- 7 KRYŽIUS
- 8 ŠULINYS
- 9 IŠVIETĖS
- 10 BUV. KLOJIMAS SU DARŽINĖMIS
- 11 BUVĖS TYARTAS /GURBAS/
- 12 BUV. DARŽINĖ
- 13 BUV. GRIČIA /PERKETA IŠ KAIMO/
 A DARŽELIS B AŽUOLAS C TUJOS /4/
 D SODŽELKOS E BERŽAS F SODAS

ROKIŠKIO RAJ. ROBLIŲ KM. KRIUKELIO ANTANO, S.TOMO SODYBA 1969.VIII.8 1:1000
 MATUOTA

▲ LAUKAI, KELIAI, TAKAI - „IŠ AKIES“; SODYBA - „SIEKŠNIU“ ▲

MILVYDŲ KM.
DOTNUVOS R. J.
GAUČIS J.

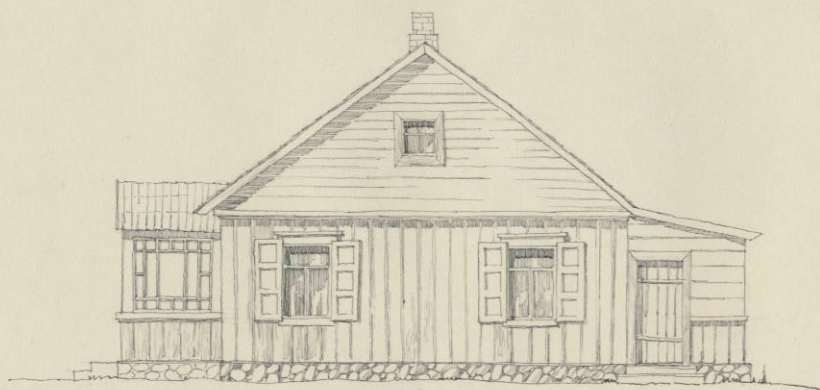
PAGRINDINIS FASADAS

1:75
1 0 1 2 3M

MILVYDŲ KM.
DOTNUVOS R. J.
GAUČIS J.

GALINIS FASADAS

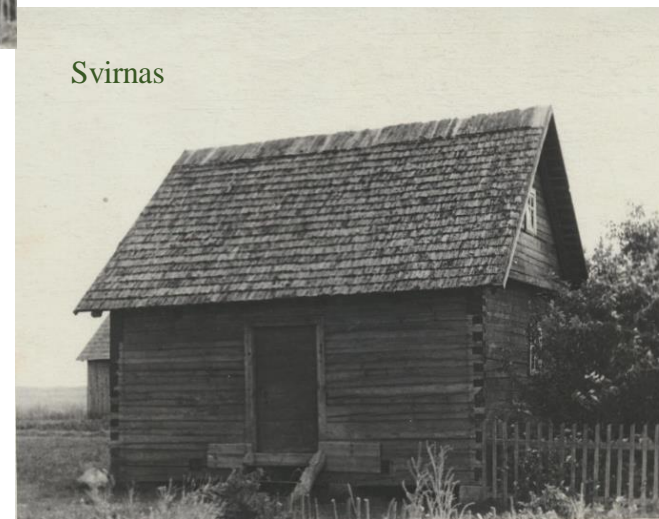
1:75
1 0 1 2 3M

Jono Gaučo sodyba
Milvydų kaimas
Dotnuvos rajonas

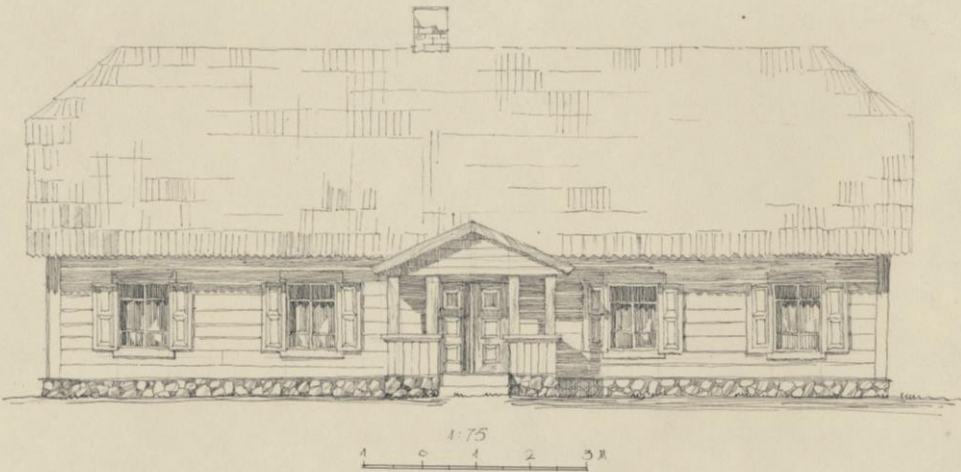
Gyvenamasis medinis namas,
statytas 1931 metais pagal naują statybą.
Stogas dengtas skiedromis,
išilgai eina perkūnsargis

Svirnas

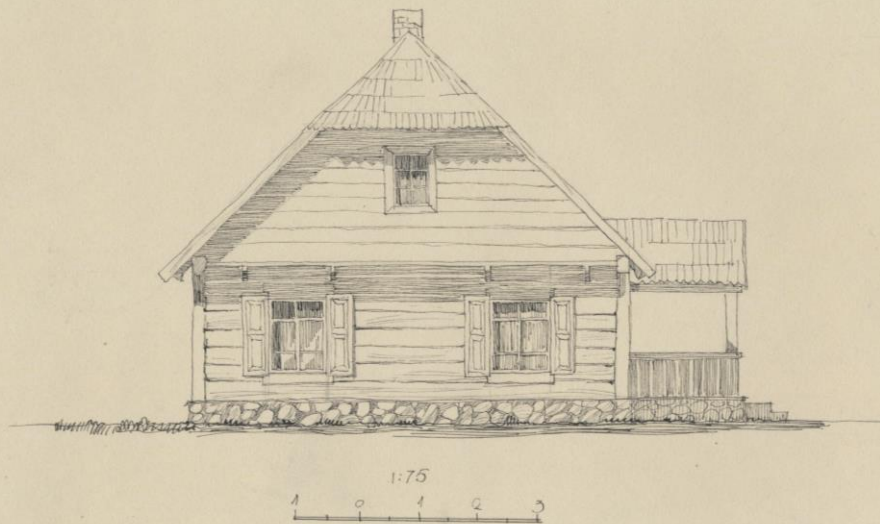
PLINKAIGALIO KM.
DOTNUVOS RAJ.
KUNEVIČIUS A.

GATVĖS FAŠADAS

PLINKAIGALIO KM.
DOTNUVOS RAJ.
KUNEVIČIUS A.

GAŠINIS FAŠADAS

Antano Kunevičiaus sodyba Plinkaigalio kaimas Dotnuvos rajonas

Dviejų galų gyvenamasis namas,
statytas 1939 metais
pagal seną išplanavimą,
sena forma.
Stogas dengtas skiedromis,
„valminis“

1. Dalgis. Šilutės r., 1982 m.
2. Pusto dalgį. Šakių r., 1974 m.
3. Rugiapjūtė. Ignalinos r., 1961 m.
4. Kviečių gubos. Skuodo r., 1986 m.

1. Plūgelis
(geležinis).
Klaipėdos r.,
1969 m.

2. Aria. Šiaulių r.,
1925 m.

3. Sėja iš prijuostės.
Kauno r., 1955 m.

4. Kaupia. Prienų r.,
1965 m.

*Panaudota medžiaga iš Lietuvos istorijos instituto
Bibliotekos ir Rankraštyno fondų*

*LII biblioteka
2022 m.*

